

W2P

Advies herinrichting Eendrachtsplein en Kruisplein door Werkgroep 2 Pleinen (W2P)

Deze notitie bevat het advies van W2P en is in grote lijnen besproken met wethouder Karremans (Handhaving, Buitenruimte, Mobiliteit) op 12 maart jl. Er zijn 4 onderdelen: inleidende paragrafen over opdracht (1) en uitvoering (2), gevolgd door paragrafen met het eigenlijke advies over de pleinen (3) en advies over vasthouden van de uiteindelijke doelen om twee gebruiksvriendelijke stadspleinen te ontwikkelen (4).

1. Opdracht

De motie van de Gemeenteraad Rotterdam ("Van het Wilde Westen naar het Veilige Westen" (21bb9842 / 8-7-21) geeft opdracht tot herstellen van verkeers-experimenten en het volgen van een goed participatietraject voor herinrichting van Kruisplein en Eendrachtsplein. Op initiatief van lokale ondernemers en bewoners is voor een aanpak gekozen in de vorm van een compacte en evenwichtige werkgroep (W2P). In maart 2022 is het projectplan W2P door wethouder Bokhove goedgekeurd met de volgende omschrijving van de opdracht:

W2P, Werkgroep 2 Pleinen is een kleine werkgroep waarin burgers en overheid op basis van gelijkwaardigheid samenwerken met als doel het maken van een breed gedragen plan voor de toekomstbestendige herinrichting van Kruisplein en Eendrachtsplein; en dat plan bij het stadsbestuur vastgesteld krijgen zodat het gereed is voor bestekklare uitwerking.

Ambtelijke en bestuurlijke besluiten zullen genomen worden op basis van producten van de W2P, die op zich een tijdelijk karakter heeft.

In de W2P heeft bij deze aanpak daadwerkelijke samenwerking van burgers en overheid plaatsgevonden en er ligt een plan dat op draagvlak kan rekenen en op weg geholpen kan worden richting realisatie.

2. Uitvoering

De werkgroep heeft zorgvuldig bottom-up geanalyseerd en benoemd wat er op beide pleinen mis is met de inrichting en waarom dat leidt tot de huidige onveilige en onaangename plekken. In haar uitvoerige rapport concludeerde W2P dat bredere kaders meegenomen moeten worden en de nadruk moet worden verlegd van stedelijke verkeersknooppunten naar stedelijke verblijfsruimte ('verblijf' komt zo boven op de omgekeerde piramide van de RMA). De opdracht beperken tot mobiliteitsvraagstukken zal te weinig opleveren. De pleinen zijn juist zo onaangenaam geworden doordat er te weinig is gekeken naar het geheel; zowel fysiek als m.b.t. toekomstplannen voor groener Rotterdam.

De werkgroep van 8 leden (ondernemers, bewoners, ambtenaren), heeft in bijzonder prettige en constructieve sfeer haar werk kunnen uitvoeren. Nadien gehouden omgevingsenquête en workshops hebben geen afwijkende bevindingen opgeleverd t.o.v. die van de werkgroep. De uitvoerige analyse en basisschetsen van W2P hebben als startnotitie gediend voor het gemeentelijke Ontwerpteam, dat opties grondig heeft onderzocht en de resultaten op globaal niveau heeft doorgesproken met W2P.

Uit dit proces is bij de werkgroep, ambtenaren en verder geraadpleegde ondernemers of andere gebruikers van de pleinen een gezamenlijk enthousiasme gegroeid om de pleinen grondig aan te pakken en inderdaad zoveel mogelijk om te vormen tot stedelijke verblijfsplekken, als kwaliteitsonderdeel van de rood-groene loper van Centraal Station tot de Maas. De verbetering van de 2 pleinen is door de gemeente vastgesteld als een van de uitgangspunten van het VCP-in-ontwikkeling.

3. Advies - pleinen

In theorie zijn er drie niveaus om de motie uit te voeren:

- A. Kleine cosmetische ingrepen en belijning aanpassen tbv verkeersstromen
- B. Goede materialen toepassen en beperkte fysieke ingrepen (o.a. ruimte snelverkeer en OV inperken)
- C. Herindeling, afknijpen autoroutes, OV-ruimte inperken; goede materialen toepassen, verblijfspleinen.

Optie A wordt door W2P afgewezen: cosmetische ingrepen bieden geen enkele oplossing en geen zicht op serieuze verbetering. Ondernemers zouden het 'weggegooid geld' noemen. De problemen van de pleinen zijn vaak veroorzaakt door dergelijke weinig gecoördineerde ingrepen in het verleden. A is alleen te rechtvaardigen als het gaat om noodzakelijke ingrepen i.v.m. verkeersveiligheid.

Optie B kan nuttig zijn, mits het 'no regret' ingrepen zijn, d.w.z. bouwstenen voor het samenhangende optimale resultaat. De RET ingreep op Kruisplein is een voorbeeld en iets dergelijks kan zich vaker voordoen. Daar moet de gemeente dan wel op anticiperen.

Optie C is voor beide pleinen de enige oplossing die daadwerkelijk kan leiden tot mooie en veilige stedelijke verblijfsplekken, met logische verbindingen voor langzaam verkeer/OV, plus een kwaliteitsomgeving voor zowel bewoners als bezoekers van Rotterdam Centrum. W2P adviseert daar op in te zetten en aan de omgeving duidelijk te maken waarom dat meer tijd vergt.

3a. Advies - Kruisplein

Voor het Kruisplein doet zich budgetruimte voor doordat RET een forse ingreep plant. De gemeente ziet kans daar gebruik van te maken en de oostelijke zijde plus het centrale deel van het plein te verbeteren (no regret / niveau B). W2P adviseert om deze kans te benutten, maar vraagt daarbij garanties dat het westelijk deel verder in planvormingsproces gaat tot niveau C is bereikt (met name entree tot WestKruiskade).

3b. Advies - Eendrachtsplein

Voor het Eendrachtsplein blijken niveaus A en B beide onvoldoende op te leveren, dat betekent desinvestering omdat er geen duurzame stappen naar een stedelijke verblijfsruimte met langzaam verkeer worden gezet. W2P adviseert om voor Eendrachtsplein uitsluitend op de kwaliteit van niveau C in te zetten en budget dat niet voor investeringen in A of B wordt gestoken, te benutten om het ontwerptraject voor C te starten, ook al betekent dat langer wachten tot er uitgevoerd wordt. Pro-actief aansluiten op bijv. de herinrichting van Westblaak is dan vereist.

4. Advies - uitvoering

Voor niet-ambtenaren is een plan nooit het einddoel. Pas als een plan gerealiseerd is, of een werkwijze geïmplementeerd, is er sprake van resultaat.

4.a. Advies – borgen realisatie

Conform haar opdracht is W2P geen vrijblijvende participatie oefening geweest: het is een samenwerkingsverband van burgers en gemeente. De resultaten zijn samen bereikt, worden breed gedeeld en kunnen niet zomaar op een vergeetstapel belanden. De werkgroep rondt haar taak binnenkort af en navraag leert dat er binnen de ambtelijke organisatie geen mechanisme is om – gewenste - plannen richting realisatie te borgen (let wel: de in de motie en beantwoording genoemde monitoring betreft uitsluitend verkeersverloop). Op het Kruisplein kan een serieuze start worden gemaakt, mits de plannen ism RET voor 2/3 van het plein worden uitgevoerd. Voor de resterende 1/3 en voor een optimaal Eendrachtsplein dreigt behalve de autoverkeersmaatregel, de lange baan.

W2P adviseert naar een manier te zoeken waarop door de gemeente doorgewerkt wordt aan definitieve ontwerpen en uitvoeringstrajecten van beide pleinen tot niveau C, dus hoge kwaliteit-verblijfspleinen.

3d. Advies - participatie

Ambtenaren van de dienst Stadsontwikkeling maakten deel uit van W2P of werkten er mee samen; de werkwijze is door alle deelnemers gewaardeerd en als inspirerend ervaren. De Bestuursdienst stond vanaf de start van W2P achter de opzet van de experimentele werkgroep en heeft de ontwikkelingen ook op afstand gevolgd in het kader van haar zoektocht naar verbeterde werkwijzen binnen de gemeente. Voorstel is nu om **te zoeken naar een vorm waarin de ervaringen van W2P worden getoetst op bredere inzetbaarheid**. Lessen kunnen alleen werkelijk geleerd worden door het model van W2P met haar inhoudelijke oriëntatie, gelijkwaardige samenwerking en consequente betrokkenheid verder te onderzoeken. De vervolg-planvorming van EP en KP is dan de casus om participatie voorbij het stadium van vrijblijvendheid en planstatus te brengen.